

סובב הולך 139...

יום שישי 19 יוני 2020

"מעט מן האור"

קורות חייו של אבי, הרב קייס אברהם טיזזו ז"ל.

יום אחד, בעת שיטוט באינטרנט, מצאתי את הכתבה הזו – (בפייסבוק של לאה לנקרי).
לאה לנקרי, היא רעייתו של עומר לנקרי ולהן שתי בנות – יהל ורומי.

לאה היא הכלה של קוז'ק ואפי. משפחת לנקרי הצעירה גרה בבתי האגודה וחברה בקהילת דביר. הרב קייס אברהם טיזזו – הוא אביה של לאה. את ספור חייו כתבה אחותה.

מספרת אפי :

ביום בו לאה נכנסה אלינו הביתה, לבושה במדי ב' ידעתי בליבי שזכיתי בבת נוספת.

על אף הביישנות הגדולה נוצר חיבור מדהים שלנו אליה ושלה אלינו.

מה שכבש אותנו היו הצניעות, המשפחתיות, הערכים והאהבת האדם שבה.

עם הזמן התגלתה לאה המצחיקה, התומכת, הדואגת, האמא המסורה

ויותר מכך....

זכינו בגדול, כבר אמרתי?

מעט מן האור, קורות חייו של אבי הרב קייס אברהם טיזזו ז"ל.

קייס אברהם טיזזו ז"ל נולד בשנת תרצ"ו (1936) בכפר וופ-ארגף שבוולקייט, אימו מלקמיטו מלסה ואביו אצבהה למשפחת גרמדייט טיזזו.

בהיותו בגיל שמונה החל את לימודיו אצל דודו אבא זהריקו ז"ל שבוולקייט. בשנת 1950 בגיל ארבע עשרה חיפש לעלות לירושלים עם חבריו יעקב ויוסף אך המסע לא צלח והם חזרו לכפר מולדתם.

בהיותו בגיל חמש עשרה עבר למחוז טיגרי להתגורר אצל סבו מלסה כבדה, כבר מנעוריו השתוקק ללמוד תורה, סבו שראה את השתוקקותו ללמוד תורה שלח אותו אל ליקה כהנת קייס סיבהו ברוך שהיה נחשב אז לדמות הרוחנית החשובה בקהילת "ביתא ישראל" שבמחוז טיגרי בכפר אירר שבאדאו, והתגורר בחיק משפחתו של מורו, קייס סבהו קרבו אליו כבן, וממנו זכה ללמוד תורה ולהתעלות בלימודי הקודש והתפילות עד שהוסמך לקייס.

בהיותו בן שמונה עשרה התחתן עם אימי יינאלם שתוודה לחיים ארוכים בת למשפחת יהייס טסמה ודגיטו גרמאי מכפר קלאקל שבאתיופיה. בהיותו בן שלושים נשלח לסמיין מנטה, (מקום מושבם של חכמי התורה) ולאחר מות רבו הוסמך לקייס בסמיין ומאז היה מנהיגם הרוחני של הכפרים: אירר, עדיערו, עדיגרבל"ה, עדי גרב שבמחוז טיגרי.

בשנת 1975 הוא שוב ניסה לעלות לארץ ישראל דרך אדיס אבבה, אך מאחר שגם ניסיון זה לא צלח הוא חזר לכפר לחיק משפחתו.

בשנת 1980 נעצר על ידי הצבא היזוואביי (החזית לשחרור טיגריי שמרדו בשליט אתיופיה דאז מנגיסטו הילי-מרים) הוא הסביר לחוקריו שהרקע לניסיון העלייה בה מתוך האמונה במאמר "שהגיע זמן הגאולה" לאחר חודשיים מאז מעצרו בחסדי ה' שוחרר מהכלא ההיזוואביי.

בשנת 1981 יצא שוב למסעו האחרון בניסיונו לעלות לארץ ישראל דרך סודאן באמצעות אישור מעבר שהונפק ע"י הצבא היזוואביי עם יהודים נוספים שהיו תחת הנהגתו, שמנו כ-200 משפחות, גברים, נשים, זקנים, ילדים וטף שצעדו לכיוון סודאן כשהם הולכים ימים ולילות, ועוברים את כל התלאות שמצאו אותם בארץ ערבה ושוחה, ולאחר מסע של חודשיים הגיעו בחסדי ה' ללא פגע בגוף ונפש לאדמת סודאן.

בסודאן קייס אברהם טיזזו היה פעיל מרכזי להתארגנות הפנים קהילתי, יחד עם השמגלוצ' (זקני העדה והקייסים) סייע בתיאום וארגון של הסדר הקהילתי, בזמן ההמתנה במחנות סודאן לקראת היום בו יקראו להתכונן לעליה לארץ.

הסבל של היהודים בסודאן היה קשה ממש, ועיקר תפקידו כמנהיג רוחני היה חיזוק הרוח והאמונה של בני הקהילה. לאחר המתנה ארוכה בסודאן שנמשכה שנתיים וצפייה ממושכת לעלות לירוסלם, בשנת 1983 הגיע ארצה עם משפחתו למרכז קליטה שבאופקים, ולאחר שנה וחצי עבר לדיור קבע בבאר-שבע.

לאחר חצי שנה מאז עלייתו לארץ קייס אברהם טיזזו על אף ששליטתו טובה בידיעת רזי המסורת שאף להמשיך ולהתקדם בידיעת רזי התורה והשלמת ידיעות תורניים והלכתיים, למימוש שאיפה זו על אף היותו בעל למשפחה ענפה ומטופל בילדים עלה לירושלים לבית המדרש "מכון מאיר" עם מנהגי קהילה נוספים כדי להעצים את ידיעותיו בתורה, ביוזמתו ועידודו הצטרפו עוד שלוש עשר צעירים נוספים ללימודי הקודש שלימים הוסמכו לרבנים, וכיום מועסקים הם כרבני קהילה ברחבי הארץ. בישיבת "מכון מאיר" למדו בהתמדה במשך שבע שנים רצופות בתנאי פנימייה, כישוריו וזכות שכלו הבהירה ומעלותיו הברוכים סייעו לו להשתלב מהר מאוד בעשייה התורנית שהקנתה לו מעמד חשוב בקהילה של ראש המדברים בכל מקום.

בשנת 1992 סיים את לימודיו בישיבת "מכון מאיר", בנוסף להיותו קייס הוסמך ומונה גם לרב קהילת יוצאי אתיופיה במועצה הדתית בבאר שבע.

קייס אברהם טיזזו מאז היותו לאיש על העדה כמנהיג רוחני באתיופיה, דאג והתמסר לעניינה הרוחניים של הקהילה, במסירות רבה, ואחז צדיק דרכו שגם לאחר עלייתו לארץ כרועה נאמן המשיך להנהיג במסירות את קהל עדתו. עם הגעתו ארצה פעל במרץ והפנה בקשות סיוע רבות להקמת ביתי כנסת לקהילת יוצאי אתיופיה בערי הארץ, פעולותיו התממשו בשנת 1999 נבנה בית הכנסת ומרכז רוחני הראשון ליהודי אתיופיה בעיר באר שבע על שם "שבו בנים" בשת"פ הסוכנות היהודית. המשיך לסייע להקמת בתי כנסת בשאר הערים ברחבי הארץ יחד עם חבריו הקייסים.

קייס אברהם טיזזו שניחן בפקחות נפלאה וענווה יתרה ידע לשלב בין המסורת שעליה גדל ובין המסורת של ארץ הקודש בשילוב נפלא, באישיותו הרעיף אהבה רבה ועידוד רב ללומדי התורה ולרבני הקהילה שגדלו וצמחו בצל הנהגתו בארץ הקודש.

מורו ורבו הרב [דוב] ביגון משיבת מכון מאיר מספר "קייס אברהם היה אדם חכם עם ענווה, מנהיג רוחני מסור וישר, איש אמונה וחזון, איש אהבת חינוך ושלוה, מכבד את הבריות, כולם כבדו אותו, אני זוכר שהוא עבד ימים ולילות עם הקייסים וגם עם הצעירים". הרב קייס אברהם טיזזו זצ"ל היה מנהיג רוחני פעיל, אהב ללמוד תורה ולהאדירה, נפטר בטרם עת בגיל 64 בתאריך י"ז באדר התש"ס, 24.2.2000,

לאחר שנים רבות של עשייה,
צביקה ישנו סיים את עבודתו
המסורה בהנה"ח של קיבוץ
דביר.

החיוך והתבונה שכל כך
מאפיינים את צביקה, יחסו לנו.
אנו מאחלים לצביקה את כל
הטוב, שמחה ומימוש עצמי
בפנסיה.

ריכוז משק והנה"ח

רפת מצטיינת

לשנת 2019

מוענקת ל:

רפת דביר

עבור הצטיינות באיכות החלב
ורוחת הפרה

קבלנו תעודת הצטיינות
לשנת 2019
עם פרס של 10,000 ₪
רפת דביר

זהו, נשברתי.

מותר אירועים של 250 אנשים ועכשיו מופעי תרבות גם עד 500 ומסיבות סיום י"ב אסור עם הורים.. כל כך מתסכל.

אני מחנכת י"ב.

3 שנים ליוויתי את הכיתה יחד עם שותפי ההורים.

רוצה להיפרד גם מהם.

רוצה שהם יראו את הילדים שלהם מקבלים תעודות גמר.

רוצה לבכות יחד איתם ברגע המרגש הזה.

לא מדובר בטקס המוני, אלא במסגרת כיתתית לא יותר מ-100 אנשים.

כואב לי שככה מסיימים.

סיום י"ב יש פעם בחיים.

חתונות, מופעים אפשר לדחות.

כמעט כל ההחלטות בתקופת הקורונה שנגעו למערכת החינוך היו חסרות היגיון ורגישות,

אולי מישהו יתעורר ויראה גם את הנוגעים בדבר ולא רק את מה שמסביב.

אלינור טל

דעה אישית

ומה חדש בעולם הינשופים ?

משפחת ינשופי עצים בדביר

הכל התחיל בלילות של השבועות האחרונים.
התחלנו לשמוע את השריקות והנשיפות של עופות לילה
דורסים מבחוץ חודרים פנימה ומעירים אותנו משנתנו .
בשבוע של השרב הגדול – זיו מצא אורחים על המרפסת
– ראו סרטון <https://youtu.be/xmRVJ413-Nk>

זיו חובב טבע, ואיש גן החיות הביולוגי בבאר שבע
מספר :

מדובר בזוג ינשופי עצים, שנוהגים לפלוש לקיני עורבים
עזובים ולגדל את הדור הבא. הקן שלהם נמצא באורנים
בשביל הצרצרים. המשפחה כוללת זוג הורים ושלושה
צאצאים. בימים החמים מצאתי אותם על המרפסת
המוצלת שלי .

צילמתי את המשפחה.

בינתיים הפרחונים (הגוזלים שפרחו מהקן) מתפזרים
בין עצי האזור וניתן לראותם ביום ולשמוע אותם בלילות
לומדים מהוריהם לצוד טרף.

רבים בדביר ובאזור שמעו עליהם ובאים לצפות ולצלם
אותם – ראו תמונות...

בבוקר חזרנו את העץ – לצפות בינשופים

כשחזרנו לגן צבענו עצים שפגשנו בטיול
ועליהם הדבקנו ינשופים מצויירים על גלילים.

עכשיו חדר ההתכנסות שלנו,
נמצא בתוך חורשת עצים וינשופים.

אחר הצהריים חזרו ילדי גן דרור והוריהם עם לילך אל העץ עליו נמצאים הנישופים.

חנן, שתפס סוחר של
ציפורים שלוכד חוחיות כדי
ליצור יצור כלאיים של
חוחית וקנרית.
חוחית היא ציפור בר מוגנת
ושיחררנו אותן לחפשי.

אחר הצהריים נפגשו ילדי הגן עם ההורים ולילך לצפות בינשופים

REDMI NOTE 8
AI QUAD CAMERA

לא תמונה לרגישים....

עינב מצאה על מרפסת ביתה – "צנפה" – שהשאיר הינשוף.

צִנְפָּה

היא אגד של חלקים בלתי מעוכלים ממזון עופות, שכמה מינים פולטים מפיהם. תכולת צנפת עופות זו תלויה בתזונת העוף, אולם עשויה להכיל שלד חיצוני של חרקים (כיטין), חומרים צמחיים בלתי מעוכלים, עצמות, פרווה, נוצות, מקור, טפרים ושיניים.

פליטת הצנפה מאפשרת לעוף לסלק חומר בלתי מעוכל מאיבר עיכול בקיבת העופות ומבלוטות הקיבה. בדורסים הקאת הצנפה משרתת את בריאותו של העוף בדרך נוספת, באמצעות ניקוי שאריות מצינורות העיכול, כולל הוושט. הצנפה נוצרת בין 6 ל- 10 שעות מכניסת המזון (לקיבת השרירים או לזפק).

ויקיפדיה

מישהו אבד גור חתולים ?

הגור הזה ואחד נוסף שאצלי ככל הנראה איבדו את האמא... הם היו בגינה של אחת המשפחות פה בדביר... אם מישהו מעוניין לאמץ או להפוך את אחד מ 2 הגורים הקטנטנים האלו לחתול החצר שלהם הם ישמחו לאימוץ.... הם מאוד קטנים... ויהיו חייבים תזונה ומקום די מוגן להתחלה... המאמצים יקבלו טיפול וטרינרי מהמחלקה הוטרינרית של בני שמעון. אחד נוסף נמצא כרגע אצלי וחייב עבורו מקום תודה 🙏

תמונות מימי ראשית הקיץ

צילמו: חברי מועדון צילום דביר

"הימים ימי ראשית הקיץ
ימי ראשית
בבוסתנים צבר ועץ הזית
רוח חרישית

הלך עבר בדרך עפר
ימי בציר ימי ניגון ושיר
ימי בציר ימי ניגון ושיר
הלך עבר בדרך עפר".

יענקל'ה רוטבליט

אורך הצל בשקיעה ובזריחה
יוצר צילום מלא הומור...

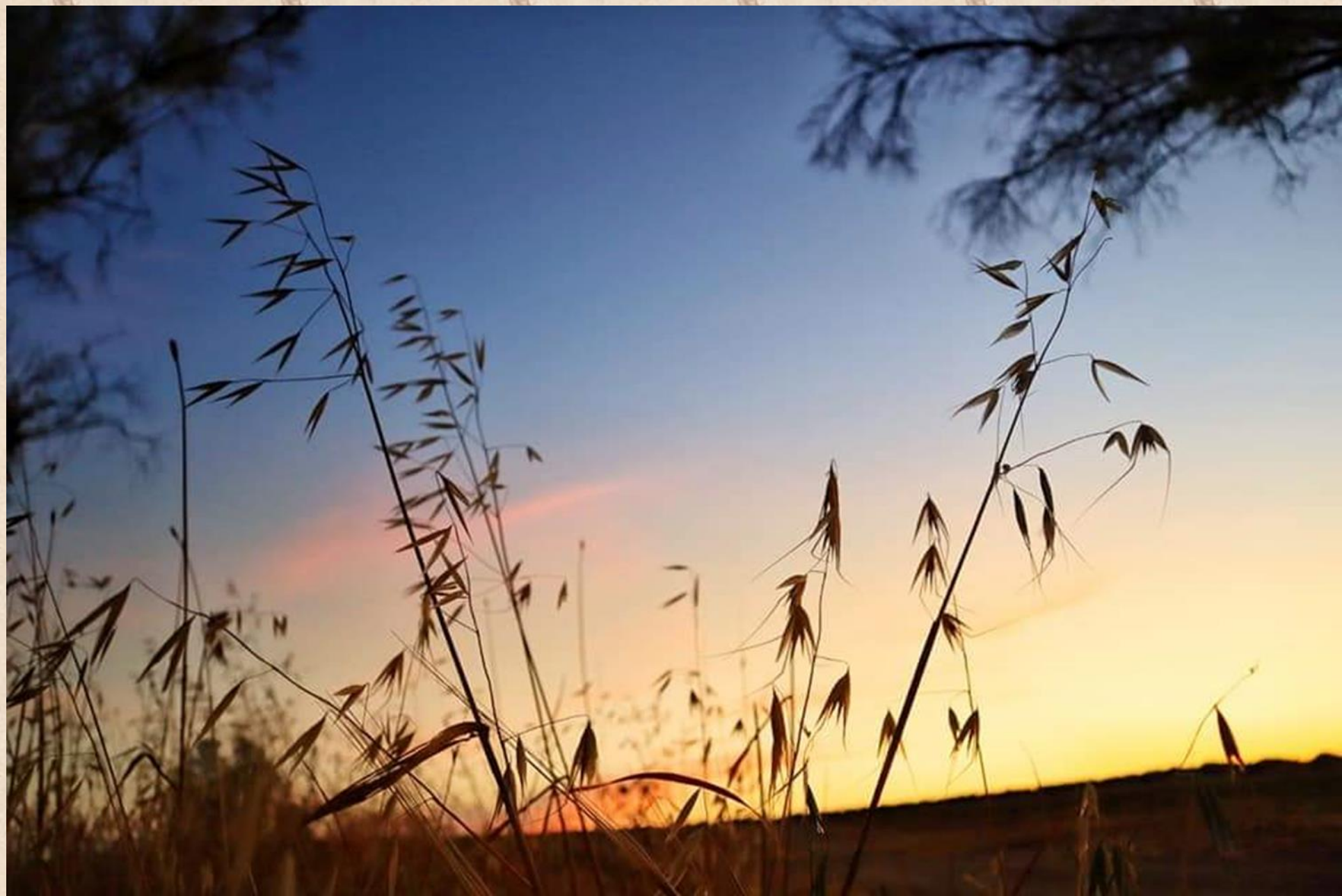

Dror Bendler

© MATI KRIMERMAN PHOTOGRAPHY

© MATI KRIMERMAN PHOTOGRAPHY

E. MATI KRIMERMAN PHOTOGRAPHY

Dror Bendler

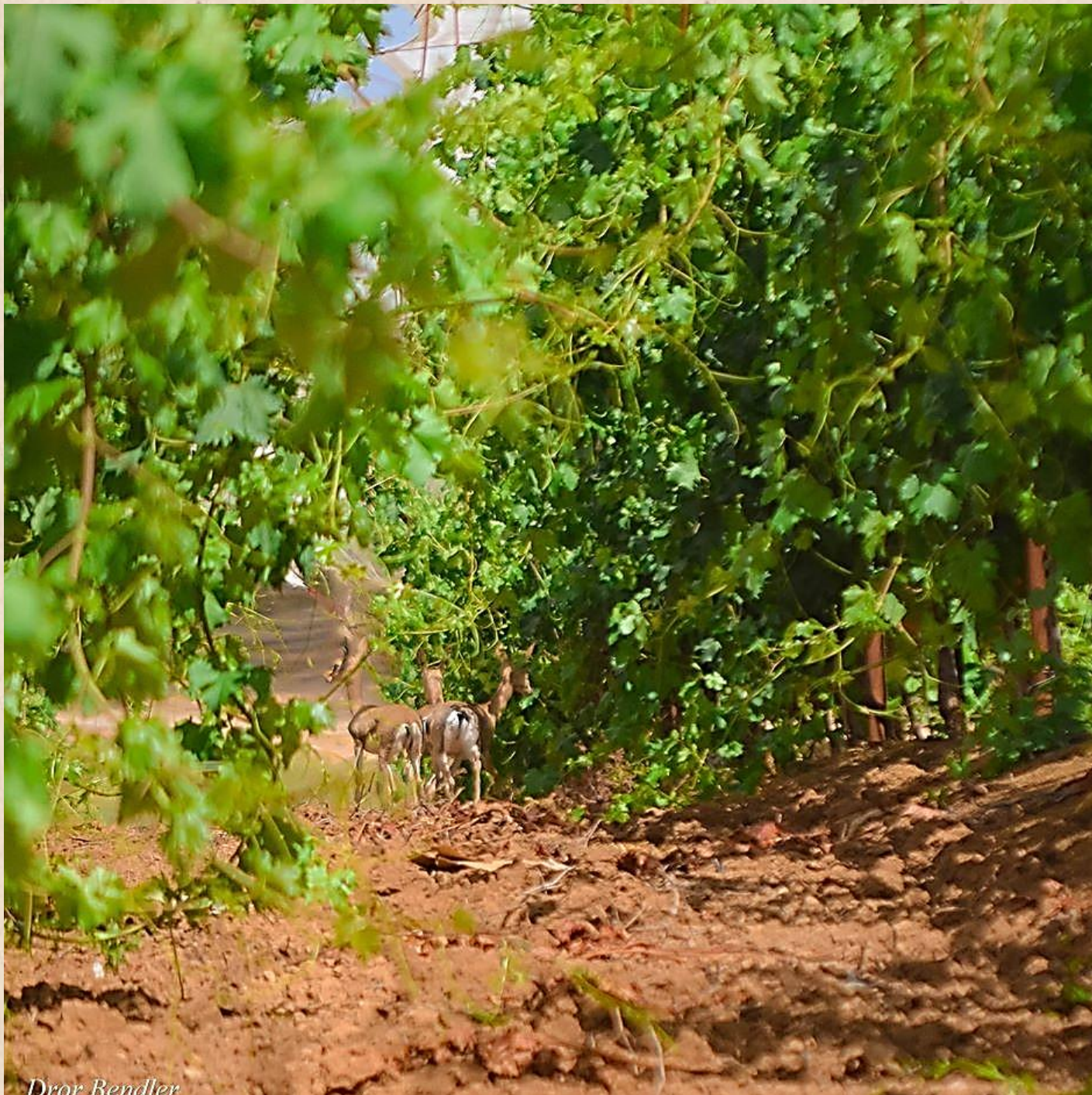

דרור, רץ, מצלם ומצטט

"... בשלט רחוק, מביט רחוק, את
שוב לובשת לך שמלת כלה, ואני
תקוע בחליפת חיינו. בשלט רחוק
מביט רחוק, לא אני לא אניח לך, עד
שהאהבה, תחזור אלינו..."

(שלמה ארצי: האהבה הישנה)

..."ריח אבק בשערך, אפלולית מבטך בצילו של יום קיץ
הולך ודועך. טעם הדם של צחוקך, עור הדבש של גופך"...

(אלונה קמחי, צילו של יום קיץ)

דפי אורז או מלאוח פיצה דפי אורז
(איך שבא לכם לקרא לזה)

מתכון:

טרנד בורקס דפי אורז לא נעלם. יש אצלנו קבוע במקפיא.
אבל, התחשק לי לגוון אז עברתי קצת למלאוח פיצה או זיווה

1. לוקחים 3 דפי אורז עגולים וטובלים אותם יחדיו בתוך בלילה של ביצה, מים וכף דבש (הבלילה מספיקה לכמה מלאוחים)

2. מניחים על נייר אפייה ומורחים על מחצית הדפים רוטב עגבניות ללא סוכר, מפזרים גבינה צהובה 9% או כל גבינה אחרת שאוהבים (אני הכנתי תערובת גבינות מכל מה שהיה בבית כשגבינת טוב טעם חובה בעיני) ותוספות לבחירתך - אני הוספתי בצל ואורגנו

3. מקפלים לצורת ירח ועם הבלילה הנותרת מברישים את המלוואח מבחוץ, מפזרים שומשום

4. 170 מעלות עד להשחמה. בד"כ כרבע שעה.

"אלוהי הדברים הקטנים"

הבלוג של הילה

והפעם:

"דפי אורז או מלאוח פיצה דפי אורז

(איך שבא לכם לקרא לזה)

"

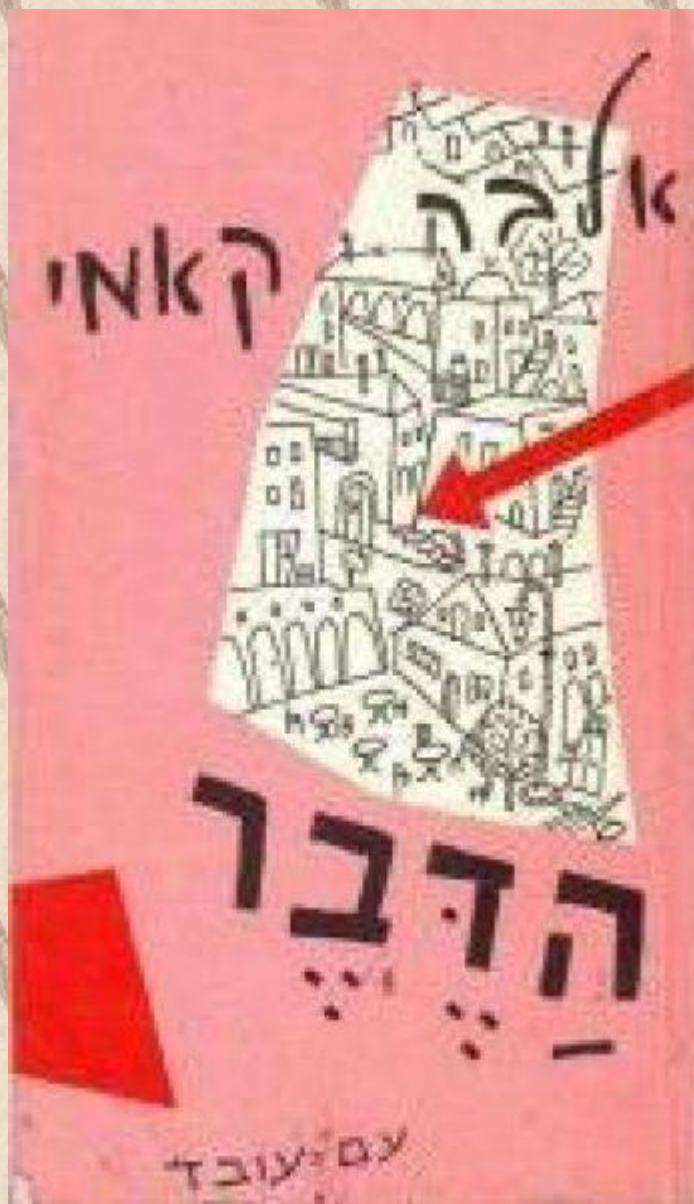
מיוחד | הדבר: דו"ח קריאה חוזרת

"לאחר כחודש של התעוררות אל שגרת הקורונה, תקנות הבידוד החברתי והסגר, הקוראת שוב אינה מסוגלת לקרוא את הדבר כאלגוריה."
שהם סמיט חוזרת לרומן של אלבר קאמי

המתוך: מִמוֹסָף מוסף לספרות | 22.04.20

שהם סמיט, ילידת 1966, כותבת לילדים ולמבוגרים ועל הספקטרום שבין שתי הספרויות. כלת פרס ראש הממשלה (תשס"ט), פרס אקו"ם (תש"ע, תשע"ד), פרס שרת התרבות לספרות ילדים ע"ש דבורה עומר (תשע"ד), פרס לאה גולדברג (2017) ופרס ביאליק (2018). סיפורה הקצרים למבוגרים ראו אור בספרים "לבי אומר כי זכרוני בוגד בי" (כתר 1996) ו"הוםסנטר" (ידיעות-משכל, סדרת "פרוזה", 2002) ובכתבי עת שונים, בהם פטל ומעבורת – פרוייקט הסיפור הקצר.

אלבר קאמי, "הדבר", עם עובד, 1963. מצרפתית: יונתן רטוש.

הדבר: דו"ח קריאה חוזרת

מאת שהם סמיט

לזכר לילי רוסו

1.

הרצון לחזור ולקרוא את הדבר של קאמי ניצת בי יום-יומיים לפני פרסום הידיעות על העדנה המחודשת שזוכה לה הספר שראה אור ב-1947 ועל אלפי העותקים שנדפסו בן לילה, בין היתר, בקוריאה וביפן. אינני מציינת זאת בכוונה לגרוף נקודות על מקוריות, אלא דווקא כדי לומר את ההפך, את מה שעד לא מכבר היה מובן מאליו: יצירות מופת לא מתות ולא נעלמות. יצירות מופת הן כמו חיידק או נגיף רדום המקנן בתהום השכחה של האדם או התרבות וממתין שם, סבלני, להתפרץ. כך גם זיכרונות.

2.

הייתי משוכנעת שהעותק שמצאתי בספרייתי – תרגום יונתן רטוש, נדפס ב-1968 – נושא עימו ד"ש מנעוריי, ממגמת הספרות בתיכון הקיבוצי, ממורתי האהובה לילי רוסו. טעיתי. גזיר מגזין צרפתי שנשר אל ידי מבין הדפים העיד כי הדבר הזה, שכריכתו (ורודה וכמעט שובבה) זכורה לי לפרטי פרטים, איננו הדבר שלי. על הגזיר (נייר כרומו מט, הדפסה איכותית) התנוסס בצידו האחד תצלום שחור-לבן אופייני של קאמי (מעיל טרנץ', עניבה, סיגריה שמוטה, מבט מהורהר), ובצידו השני מקטע מפרסומת לאירוע כלשהו שהתקיים בגראן פאלה ב-5 במרץ 1987. מסקנה: העותק הגיע עם הנדוניה של א' שבאותה שנה עמד כפסע מחתונה עם ק', עולה חדשה מצרפת, בת להורים שהיגרו לליון מאוראן, עיר הדבר.

3.

אצל המורה לילי רוסו, למדה התיכוניסטית כי הדבר הוא אלגוריה. הדבר הוא רצחנותם של בני האדם, אלימות החוק ועונש המוות, המלחמות, הנאציזם. "מגיפות, דבר שכיח הוא," כתב קאמי (תרגום רטוש), "אבל מתקשה אתה להאמין במגיפה שעה שהיא נחתת על ראשך. היו בעולם מגיפות דבר לא פחות ממלחמות. ואף על פי כן, גם הדבר וגם המלחמה תמיד ימצאו את בני האדם בלתי מוכנים."

בשביל התיכוניסטית וחבריה לתיכון האזורי, קיבוצניקים ברובם, מלחמות לא היו דבר מפתיע. הם גדלו עליהן, ינקו שירי שכול עם חלב אמם ובטקסים, ישנו במקלטים, טיפסו וגלשו על כניסותיהם שעלו במדשאות כפטריות בטון, ובמלחמת לבנון הראשונה גויסו לעבודות במשקים. השלום עם מצרים יפתיע אותם, לא מלחמות.

מגיפה, לעומת זאת, הייתה משהו משיעורי ההיסטוריה של ימי הביניים או מכתב העת פנטסיה 2000; תרחיש בדיוני, מופרך, תלוש לחלוטין מן העולם שאליו נולדו, שמוגר בו כל מה שהוא בר מיגור: קדחת, ביצות, אנופלס, כולירה, גרענת, שעלת. ועם זאת, בזיכרונה של התיכוניסטית שבגרה נחרטו תמונות נוספות: מורה ולה נעל מפלצתית וקב (ששש... שיתוק ילדים), מבצעי "הקש בדלת" למען ילדי איל"ן ואיל"ן, ובדרך לסבתא, חומת "בית החולים האנסן למצורעים" ששכן בלב גן, לצד המוזיאון לטבע. שם, למדה הילדה המבועתת מפי אמה, הוחזקו אחרוני החולים במחלה התנ"כית.

4.

"המגיפה," כתב קאמי, "אינה כשיעור מידתו של האדם, לפיכך אומר האדם כי המגיפה נעדרת ממשות היא, זהו חלום רע העתיד לחלוף. אבל לא תמיד הוא חולף, ומחלום רע לחלום רע לעתים בני האדם הם שחולפים. ההומניסטים שבהם בראש ובראשונה, לפי שלא נקטו באמצעי זהירות."

כעת, לאחר כחודש של התעוררות אל שגרת הקורונה, תקנות הבידוד החברתי והסגר, הקוראת שוב אינה מסוגלת לקרוא את הדבר כאלגוריה. כעת אין היא יכולה שלא לשאול את עצמה האם אי אפשר שהיא, ההומניסטית המזלזלת בתקנות, ההודפת מעליה את תחזיותיהם של רואי השחורות כאילו היו חלום רע, המתקוממת על עצם האבסורד שבהשוואה בין שפעת הקשישים הזו לדבר, אינה אלא דמות חולפת ב"הקורונה".

5.

מתי מבינים?

"מה זאת אומרת מיליון חללים?"

"חלל אין לו משקל אלא אם כן ראית אותו מת."

6.

בעמוד 29 קראה התיכוניםטית תיאור של הדוקטור ברנאר רייה:

"מראהו כבן שלושים וחמש שנה. קומה ממוצעת. כתפיים איתנות. הפנים כמעט מרובעים. העיניים כהות וישרות, אך הלסתות בולטות. החוטם מוצק ותקין. השיער שחור וגזוז קצר מאוד. הפה קשתי והשפתיים מלאות וכמעט תמיד קמוצות [...]"

אדם מבוגר, חשבה.

"מבוגר מדי," אמרה, יהירה וטיפשה שכמותה, כמעט עשור לאחר מכן לק', שאותה הכירה אצל חברה משותפת. ק', שבסופו של דבר לא התחתנה עם א', חשבה שהם שניהם, ממש סיר ומכסה.

7.

הראשון מבין חמשת חלקי הרומן נחתם במעמד דרמטי. ד"ר רייה מקבל מברק ובו כתוב לאמור: "הכריזו על מצב דבר. הטיילו הסגר על העיר."

שלא כמו "מגיפה", המילה "הסגר" לא הייתה זרה לתיכונסטית. זו הייתה מילה מכאיבה, מילה של כאב פנטום. האיבר הקטוע היה כלבון אהוב שנתלש מזרועותיה הדקות בכיתה ג והושם בהסגר של שבועיים בהוראת תברואן המועצה המקומית, אדם ערל לב שהיא ואחיה העמידו בשורה אחת עם גדולי צוררי העם היהודי (צוררים של עמים אחרים לא היו ידועים להם). באופן מקרי לגמרי נקשר שמו של האיש באירוע טראומטי נוסף מאותה התקופה: ירי בכלבים משוטטים לעיני ילדי בית הספר. הודות לו, אפשר לומר, הגיעה אל הדבר – ואל הכלבים המשוטטים ונורים בין עמודיו – עם ניסיון חיים מסוים המאפשר לה לקבוע בביטחון כי הדימוי החזק ביותר מעטו של סופר מחוויר מול כתם מטושטש הנרשם על רשתית של ילד.

8.

כמו "הֶסְגֵר", גם "סגר" היא, לתיכונסטית (שכבר מזמן הייתה לאמם של תיכונסטים) מילה מכאיבה. אבל כפי שכתב הסופר הברזילאי משאדו דה אסיס (משפט שחמדה והציבה כמוטו לאחד מסיפוריה): "לעולם יישא אדם באורך רוח את כאב הבטן של זולתו." ורק עכשיו, כשצעדיה שלה מוצרים, היא מקבלת מושג קלוש, דוגמית חינם הקרובה יותר לאחיזת עיניים של סגר החיים תחת משטר דיכוי.

9.

"להסתגל לנכר פתאומי זה," כותב קאמי. "שום אדם עדיין לא השלים, בעצם, עם עובדת המחלה. רובם היו רגישים בעיקר למה שהפריע את ארחות חייהם או פגע בענייניהם. מכך היו מוטרדים או רגוזים ואין אלה רגשות שאפשר להעמידם כנגד הדבר. תגובתם הראשונה, דרך משל, הייתה להאשים את השלטונות [...] האם אי אפשר לעיין בהגמשתם של האמצעים שננקטו?"

וכמה שורות מתחת: "מצד אחד, אפשר לא כולם היו מתי דבר. ומצד שני, איש מתושבי העיר לא ידע כמה בני אדם מתים כאן מדי שבוע, בימים כתיקונם."

כל מה שכולם אומרים פה עכשיו, בתרגום לעברית רטושה.

10.

"אמא," שאל אותה אתמול הבן, חסר מנוח, "יש צפי מתי כל זה ייגמר?"

"הדבר לא היה, לגביהם, כי אם אורח בלתי נעים, העתיד להסתלק יום אחד, כדרך שבא."

"עוד לא פיטרו את ליצמן?"

"השחיתות המיידית ביותר היא הבערות המדמה לדעת הכל, והנוטלת איפוא, לעצמה, סמכות להרוג. נפשו של הרוצח עיוורת היא."

11.

היא יוצאת מהבית ושם בחוץ "העיר הגדולה והמחרישה שלא הייתה עוד כי אם ציבור של קוביות גושיות ודוממות." העיר שלה, המילים שלו (ושל רטוש). "רק צלמיהם השותקים של נדבנים נשכחים או של אנשי שם מלשעבר, שאוטמו לעד בתוך הארד – רק הם לבדם, בפני האבן או הברזל הכוזבים שלהם, ביקשו להעמיד תמונה מדולדלה של מה שהיה האדם בשעתו."

אנשי שם מארד? עד כאן. איש שם אחד ויחיד. על סוסתו ברוטשילד, מול בית העצמאות.

12.

"סוסה שחומה, נהדרה", "סוסה בריאת בשר", "מבהיקה", "סוסה כעין השחור", "סוסה מפוארת", "סוסת שחום", "סוסה שחומה מפוארה" – כמה פתטי ונלעג, נוגע ללב והירואי, מאבקו של הפקיד גראן, להצליח להשלים את משפט הפתיחה המפורכס של יצירתו, ובו סוסה ואמזונה הרכובה עליה, שאותו הוא חוזר ומשכתב, וחוזר והוגה בו, מוחק, כותב, וכך לאורך חודשים, עד שלבסוף, על סף שיגעון ומוות בדבר, הוא מגיש לרייה כתב יד ובו כחמישים עמודים "שאין בהם אלא משפט אחד מועתק, מעובד, מורחב, מצומצם, פעמים אין ספורות". "שרוף את זה", הוא פוקד על רייה, וזה, מהסס רגע, אך הסבל הנורא בקולו של הפקיד משכנע אותו והוא מציית.

13.

מה נוכל להסיק מן הסצנה, בהתחשב בכך שבעמודיו האחרונים של הרומן ייחשף רייה כמחבר הכרוניקה שזה עתה קראנו? האם ביקש קאמי לומר שרייה, שלא ביקש אלא להעיד על שראו עיניו, וכותב מתוך הכרח, באיפוק, בהסתמך על דיווחים, וכמובן, בלי קישוטי דמיון וסלסולים, הוא הסופר האמיתי מבין השניים? כי רק כך צריכה להיכתב ספרות?

14.

"משאזלו הנבואות אף מפי ההיסטוריה, הזמינו נבואות אצל העיתונאים, שבעניין זה, מכל מקום, נתגלו בני-סמך לא פחות מדמויות המופת שלהם בדורות עברו. כמה מנבואות אלה אף הופיעו בצורת פיליטונים [...] כמה מניחושי-העתידות הללו נסמכו על חישובים מוזרים שנשתלבו בהם מניין השנה, מספר המתים וחשבון החודשים שכבר עברו בממשלת הדבר. אחרים ערכו השוואות עם מגיפות הדבר הגדולות בדברי הימים, העלו קווי דמיון (שהנבואות כינו אותם שיעורי קבע), ובאמצעות חישובים מוזרים לא פחות התיימרו להפיק לקח על המסה הנוכחית."

גם בעניין זה לא עלה בידינו לחדש.

15.

במשך השנים תמיד הופתעתי לגלות שרבים מקוראי הדבר לא זוכרים את גראן. אני חיבבתי אותו כבר בשיעורים של לילי רוסו (כפי הנראה גם היא חיבבה אותו), וחושבת עליו כל אימת שאני נתקעת עם המשפטים שלי, משנה אותם, סולדת מהם (מעצמי), מתייאשת. המחשב הזה הוא בית קברות להתחלות של סיפורים, לטקסטים מזן גראני. גראן, על כל פנים, מחלים מהדבר, אבל לא מטירוף הכתיבה. המילים הראשונות היוצאות מפיו הן: "טעיתי. אבל אני אתחיל מחדש. אני זוכר את הכל."

16.

מה יהיה ביום שאחרי הקורונה?

"תשוקתם העזה של בני עירנו הינה ותהיה לנהוג כאילו לא נשתנה מאומה."

הגיזוי.

שבת שלום !

יום שישי 19 יוני 2020